

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

С. М. Бєлоусова, Т. В. Кисельова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до самостійної роботи студентів І курсу
Факультету морського права
з дисципліни «Іноземна мова»
(денна форма навчання)**

Рекомендовано Методичною радою НУК

2026

УДК 811.111(076)

Б43

Укладачі:

С. М. Белоусова, доцент НУК імені адмірала Макарова;

Т. В. Кисельова, старш. викладач кафедри мовної підготовки НУК імені адмірала Макарова

Рецензент:

А. В. Міняйлова, канд. пед. наук, доцент, в.о. завідувача кафедри мовної підготовки НУК імені адмірала Макарова

Рекомендовано Методичною радою НУК

Белоусова С. М.

Б43   Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів І курсу Факультету морського права з дисципліни «Іноземна мова» (денна форма навчання) / С. М. Белоусова, Т. В. Кисельова. – Миколаїв : НУК, 2026. – 45 с.

Методичні рекомендації сприяють розвитку навичок усного та писемного спілкування англійською мовою, знайомлять студентів зі спеціальною термінологією за фахом, допомагають закріпити граматичний матеріал навчальної програми і формують навички опрацювання поданого матеріалу самостійно.

Метою даних методичних рекомендацій є розвиток навичок розуміння, аналізу та перекладу оригінальних текстів правознавчого напрямку, накопичення словникового запасу, удосконалення навичок розмовної і письмової англійської мови, що може бути використано при підготовці фахівців у галузі правознавства.

Призначено для студентів І курсу денної форми навчання Факультету морського права.

УДК 811.111(076)

© С. М. Белоусова, Т. В. Кисельова, 2026

© Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У системі вищої освіти вивчення іноземної мови становить невід'ємний елемент професійної підготовки майбутніх фахівців. Відповідно до навчальної програми, здобувачі освіти опанують спеціалізовану термінологію, аналізують та інтерпретують аутентичні тексти професійного спрямування, а також розвивають комунікативні компетенції, пов'язані з діалогічним і монологічним мовленням.

У процесі навчання у студентів формується здатність застосовувати іноземну мову як інструмент міжкультурної комунікації та отримання релевантної інформації, що відповідає сучасним професійним вимогам. Зокрема, вони отримують можливість брати участь у міжнародних наукових заходах, програмах академічного обміну та спільних навчально-дослідницьких ініціативах. Володіння іноземною мовою виступає індикатором професійної кваліфікації спеціаліста у будь-якій галузі.

Самостійна навчальна діяльність студентів з дисципліни «Іноземна мова» є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на розвиток навчально-пізнавальної автономії та ефективного засвоєння знань. Вона передбачає систематичну роботу з опанування навчального матеріалу в позааудиторний період. Метою організації самостійної роботи є забезпечення повної реалізації навчальної програми та формування самостійності як ключової професійної якості майбутнього фахівця.

Згідно з програмою дисципліни «Іноземна мова» після вивчення матеріалу I курсу студент повинен:

знати:

1) лексичні одиниці, спеціальні терміни з правознавчих дисциплін та побутову лексику, згідно програми з дисципліни «Іноземна мова»;

2) граматичний матеріал, необхідний для професійно-орієнтованого спілкування іноземною мовою;

вміти:

3) перекладати оригінальний текст з мінімальним використанням словника;

4) використовувати прості граматичні конструкції;

5) розуміти та переказувати англійською мовою зміст тексту;

6) складати діалоги та вести бесіду в межах лексики та термінології з правознавчих дисциплін;

7) самостійно працювати з оригінальними англомовними джерелами.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Мова, як жива та динамічна система, постійно змінюється, а разом із нею – і методи її вивчення. Те, що було ефективним десятиліття тому, сьогодні може виявитися застарілим. Тому ключ до успіху полягає не лише у регулярності, а й у тому, щоб обрати такі способи навчання, які будуть вам до душі – тоді процес засвоєння мови стане не обтяжливим обов'язком, а цікавою подорожжю. Найкращих результатів досягають ті, хто знаходить оптимальний для себе темп і вміє мобілізувати власні ресурси.

- **Початок: системність та щоденна практика**

Успіх у вивченні англійської мови залежить від того, наскільки ви включите її у свій повсякденний життєвий ритм. Починати слід із перших днів навчання, адже мова – це навичка, яка вимагає постійної практики. Не варто ігнорувати незрозумілі моменти: звертайтеся до словників, довідників або додаткових джерел – це допоможе запобігти накопиченню прогалин у знаннях.

- **Організація часу: індивідуальний підхід**

Визначте найбільш зручний для себе час занять – ранок або вечір – залежно від вашого природного ритму. Складання реалістичного графіка, якому ви зможете дотримуватися без напруги, значно підвищить ефективність навчання. Оптимальний режим передбачає щоденні заняття (ідеально – без пропусків, але допустимий один вихідний на тиждень).

- **Тривалість та інтенсивність: якість замість кількості**

Короткі, але регулярні заняття (наприклад, 20–30 хвилин на день) приносять більше користі, ніж рідкісні багатогодинні марафони. Для глибшого занурення рекомендується виділяти 60–90 хвилин із короткою перервою (якщо заняття триває понад годину). По мірі підвищення вашого рівня (середній та вище) частотність можна зменшити до 2–3 занять на тиждень, але принцип залишається незмінним: *краще часто та поступово, ніж іноді та інтенсивно*.

- **Психологічний аспект: мотивація та позитивний настрій**

Важливим чинником є внутрішнє ставлення. Замість того, щоб зациклюватися на труднощах, зосередьтеся на прогресі – навіть незначному. Почніть із простих завдань, поступово переходячи до складніших: це створить відчуття успіху й підтримає бажання рухатися далі. Пам'ятайте, що вивчення мови – це не спринт, а марафон, де послідовність і задоволення від процесу грають вирішальну роль.

- **Практичні поради:**

- ✓ Використовуйте різноманітні ресурси (аудіо, відео, додатки, художні тексти).

- ✓ Включайте мову в повсякденне життя (наприклад, переглядайте фільми в оригіналі чи ведіть щоденник англійською).

- ✓ Не бійтеся помилок – вони природня частина навчання.

Головне – знайти баланс між дисципліною та особистим комфортом, і тоді кожен ваш крок у вивченні англійської буде кроком до вільного володіння нею.

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота – це осмислена, цілеспрямована діяльність, яка ґрунтується на внутрішній мотивації та особистій ініціативі студента. Її основне призначення полягає в активному засвоєнні нових знань, формуванні практичних умінь і розвитку ключових навичок.

У контексті вивчення іноземної мови самостійна робота передбачає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (граматичні правила, таблиці, тексти);
- виконання практичних завдань (вправи, тести, модульні контрольні роботи);
- систематизацію лексичного та граматичного матеріалу за темами семестру.

Сучасні навчальні посібники з іноземної мови зазвичай організовують матеріал для самостійного опрацювання у логічній послідовності, яка охоплює всі ключові аспекти мовленнєвої компетенції:

I. Vocabulary (Лексика)

- Систематичне вивчення нових слів та фраз
- Вправи на активне запам'ятовування лексики
- Робота з тематичними словниковими блоками
- Використання лексики в контексті

II. Reading (Читання)

- Робота з аутентичними текстами різних стилів і жанрів
- Вправи на розвиток навичок аналітичного читання
- Завдання на розуміння прочитаного
- Робота з текстами, що містять спеціалізовану лексику

III. Grammar (Граматика)

- Вивчення граматичних структур за темами
- Вправи на закріплення граматичних правил
- Аналіз типових граматичних помилок
- Практичне застосування граматики у мовленні

IV. Language in Use (Мова у вживанні)

- Розвиток комунікативних навичок
- Вправи на використання мови в реальних ситуаціях
- Робота з діалогами та ситуативними завданнями
- Імітація спонтанного мовлення

V. Writing (Письмо)

- Формування навичок створення різних типів текстів
- Вправи з академічного та неформального письма
- Робота над структурою та стилем письмового мовлення
- Аналіз та корекція власних письмових робіт

Така структура дозволяє комплексно підходити до вивчення мови, поєднуючи окремі аспекти в єдину систему. Кожен блок сприяє не лише засвоєнню конкретних знань, а й розвиває здатність ефективно використовувати мову в різних комунікативних ситуаціях.

Важливо! Для максимальної ефективності рекомендується поєднувати роботу з усіма блоками, оскільки вони тісно пов'язані між собою та взаємодоповнюють один одного.

I. ЯК ЕФЕКТИВНО РОЗШИРЮВАТИ СЛОВНИКОВИЙ ЗАПАС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Для вільного спілкування та розуміння англійських текстів необхідно постійно поповнювати свій лексичний запас. Ось кілька практичних рекомендацій, які допоможуть вам освоїти нову лексику легко та з результатом.

1. Робота з контекстом

- Вивчайте слова не ізольовано, а у фразах або реченнях – так вони краще запам'ятовуються.
- Придумуйте власні приклади вживання кожної нової лексики.

2. Систематизація та повторення

- Записуйте незнайомі слова у зошит або створюйте картки (можна використовувати додатки типу Anki або Quizlet).
- Розміщуйте стикери із словами на видних місцях (на дзеркалі, холодильнику, моніторі) – це допоможе пасивному запам'ятовуванню.

3. Активне використання

- Вживайте нові слова в усному та письмовому мовленні: під час переказів текстів, спілкування з друзями або носіями мови.
- Практикуйте їх у різних ситуаціях – так вони швидше переходять у активний запас.

4. Робота з джерелами

- Читайте **адаптовані та оригінальні тексти** (книги, статті, новини) – це дозволить зустрічати лексику в природньому контексті.

- Дивіться **фільми, серіали, відео** з субтитрами, слухайте **подкасти** – це допоможе запам'ятати живі мовленнєві конструкції.

5. Технічні моменти

- Вивчіть **алфавіт** та основи **транскрипції** – це полегшить пошук слів у словнику.
- Починайте з **найуживанішої лексики** (частотних слів, які використовуюте в рідній мові).

6. Психологічний підхід

- Налаштуйтеся на те, що запам'ятовування – це **легко та цікаво**.
- Використовуйте **гру** (наприклад, ігрові додатки, кросворди, вікторини) – це знизить стресовість процесу.

Важливо! Найкращий результат дає **комбінація методів** – поєднання читання, слухання, записування та активного вживання слів. Почніть з невеликого обсягу (5–10 слів на день), але **працюйте регулярно** – і ваш словниковий запас значно розшириться!

Приклади завдань для самостійного вивчення та закріплення нових лексичних одиниць

1. Завдання на знаходження визначень до поданих термінів і словосполучень.

Виконуючи таке завдання, дотримуйтесь алгоритму:

- уважно прочитайте всі терміни;
- перегляньте запропоновані варіанти відповідей;
- визначте в них ключові слова та словосполучення;
- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;
- виключіть неправильні варіанти відповідей, аналізуючи граматичну побудову мовних конструкцій;
- перевірте, чи вибраний варіант правильний.

Завдання 1. Поєднайте терміни з лівої колонки з правильними визначеннями з правої колонки.

Match the terms from the left column with the correct definitions from the right column.

1) welfare	a) to deal with someone
2) treat	b) to become the legal parent of a child who was born to other parents
3) vote	c) to carry out (a crime)
4) consent	d) comfort, being well cared for
5) to sentence	e) to give the official legal punishment
6) on behalf of	f) acting for someone
7) commit (a crime)	g) to show an opinion by marking a paper or by holding up your hand at a meeting
8) to adopt	h) agreeing that something should happen

Порада.

Якщо не впевнені у слові – шукайте його у словнику або згадуйте, де ви його зустрічали в текстах. Такі вправи допомагають краще запам'ятовувати юридичну лексику!

(Це типовий приклад завдань, які будуть у вашому курсі. Тренуйтеся – і з часом вони стануть легшими!)

2. Завдання на заповнення пропусків у реченні.

Виконуючи таке завдання, дотримуйтесь алгоритму:

- уважно прочитайте весь текст;
- зверніть увагу, що необхідно доповнити речення в тексті словами з поданих варіантів;
- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;
- вибираючи правильний варіант, проаналізуйте структуру речення (підмет, присудок, другорядні члени речення);
- врахуйте правила узгодження частин мови та часових форм;

- виберіть один із варіантів;
- перевірте, чи вибраний варіант правильний.

Завдання 2. Використайте слова та фрази, щоб завершити наступні речення. Можливо, вам потрібно буде змінити форму деяких слів.

Use the words and phrases to complete the following sentences. You may need to change the form of some of the words.

harsh, distraught, sobbing, plight, virgins, to amass, prostitution, passed away, dubious, fallen on her feet

1. John's mother.....early today; the funeral takes place tomorrow.
2. Sean is.....about being able to attend today; his son is ill.
3. There are.....penalties for drink-related driving offences.
4. Many young girls who seek their fortunes in large cities find they can't get employment, and are forced into.....
5. The successful businessman was able to..... a great fortune during his lifetime.
6. She's had many problems throughout her life but finally she seems to have.....with this new job and she's extremely happy.
7. No-one seems to pay much attention to the ..... of millions of starving people in Africa and Asia.

II. ЕФЕКТИВНА РОБОТА З ТЕКСТАМИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Для успішного опанування професійних текстів рекомендуємо дотримуватися алгоритму, наведеного нижче.

1. Перше читання (загальне ознайомлення)

- Прочитайте текст цілком, фокусуючись на **основній ідеї**.
- Не зупиняйтесь на кожному незнайомому слові – спробуйте зрозуміти **контекст**.

2. Робота з лексикою

Випишіть **незнайомі слова** у зошит.

Для кожного слова:

- Знайдіть **переклад** (обирайте значення, яке підходить за контекстом)
- Запишіть **транскрипцію** (якщо вимова відрізняється від написання)
- **Складіть власне речення** з цим словом

Приклад:

*“Lawsuit” [ˈlɔːsuːt] – позов, судовий процес
(My neighbor filed a lawsuit against the company)*

3. Детальний аналіз

Прочитайте текст **ще раз**, тепер звертаючи увагу на:

- **Граматичні конструкції** (часи, умовні речення)
- **Порядок слів** у складних реченнях
- **Професійні терміни** (юридичні поняття)

4. Практичне закріплення

Обговорюйте текст у групі чи з викладачем

- Спробуйте переказати зміст своїми словами
- Використовуйте нову лексику в письмових роботах

Поради:

1. Працюйте з **різними типами текстів**:
  - Закони та нормативні акти
  - Юридичні кейси
  - Наукові статті
2. Використовуйте **додаткові ресурси**:
  - Юридичні словники (Black's Law Dictionary)
  - Спеціалізовані сайти (FindLaw, Justia)

Важливо! Регулярність – ключ до успіху! Виділяйте хоча б **20–30 хвилин щодня** на читання англійських текстів.

(Цей підхід допоможе вам не лише покращити рівень мови, а й ефективно працювати з професійними джерелами!)

Приклади виконання завдань у процесі самостійної роботи з незнайомим текстом

1. Завдання з вибором вірного чи хибного твердження.

Виконуючи таке завдання, дотримуйтесь алгоритму:

- уважно прочитайте весь текст;
- намагайтесь зрозуміти загальний зміст тексту;
- перегляньте запропоновані питання до тексту декілька разів;
- звертайте увагу не на слова, головне – зрозуміти ідею виразу / речення;
- не лякайтесь, якщо не знаєте перекладу деяких слів та словосполучень;

- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;
- знайдіть частину тексту, яка відповідає певному твердженню та позначте в ній ключові слова;
- не чекайте, що варіанти тверджень звучатимуть саме так, як у тексті;
- знайдіть і вкажіть речення з подібними формулюваннями чи синонімами;
- зверніть увагу на імена, прізвища, назви, дати, подані у тексті та питаннях до тексту;
- виберіть один із варіантів T, F, DS;
- переконайтесь, що вибраний варіант є правильний, зважаючи на контекст.

Завдання 1. Прочитайте текст і виберіть вірне (T), хибне (F) твердження. Read the text and decide if the following statements about the article are true (T), false (F)

FAMILIES AND FAMILY LIFE

A family may include parents and their 'children, grandparents, aunts, uncles and cousins, as well as more distant relatives. But when British and American people use the word *family* they often mean only a mother, father and their children. In a general social context the family is usually taken to mean this nuclear family.

Society in Britain and the US is traditionally based on a nuclear family living in the same house and closely involved in each other's lives. Fifty years ago, the typical family was a husband and wife, and two or three children. The father spent all day at work and made most of the decisions about how the money he earned was spent. The mother stayed at home to manage the house and look after the children. Children were expected to obey their parents.

Many modern families live rather differently, and because of this some people think that the family unit is dying and society is being weakened. Many couples still get married, but others live

together without getting married. A few years ago, couples living together usually got married when they wanted to start a family, but this happens less now. Another trend is for people to get married later in life and to have fewer children, so the size of the average family is shrinking.

Many families are disturbed each year as a result of divorce. In the US about half of all married couples get divorced. In Britain the divorce rate has more than doubled since the early 1980s. Many children are brought up in single-parent families and only see the other parent occasionally. Other children have two homes and divide their time between them. If their parents remarry the children may have to fit into a step-family. They may later have half-brothers or half-sisters from the new marriage. Families in which some children are adopted or fostered because their own parents cannot take care of them are not uncommon.

An increasing number of organizations are recognizing that there are different family structures. For instance, family tickets to amusement parks, etc. used to be based on two adults and their children, but now there are special deals for families with only one adult and children.

Many mothers now have jobs, and young children spend part of the day being cared for by a child-minder or at a day-care centre. Some politicians and religious leaders, and many ordinary people, still believe that the traditional family in which the mother stays at home is best and criticize mothers who work. But most people accept that this is often not possible, and that other types of families can be loving and caring. In recent years fathers have become more involved in childcare, though the mother is still mainly responsible.

True or false.

- 1) A family may include parents and their children but not distant relatives.
- 2) It is typical for nowadays if the father spends all day at work and the mother stays at home to manage the house.

- 3) About half of all married couples are divorced in the USA.
- 4) Children may have to fit into a step-family if their parents remarry.
- 5) Children are not expected to obey their parents.

2. Завдання на встановлення відповідності.

Виконуючи таке завдання, дотримуйтесь алгоритму:

- уважно прочитайте весь текст;
- пам'ятайте, що вам потрібно дібрати заголовок до тексту;
- намагайтесь зрозуміти основний зміст тексту;
- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;
- не чекайте, що варіанти питань звучатимуть саме так, як у тексті;
- знайдіть ключові слова, фрази або синоніми, які допоможуть дібрати правильний заголовок;
- переконайтесь, що вибраний варіант є правильним.

3. Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

Виконуючи таке завдання, дотримуйтесь алгоритму:

- пам'ятайте, що до кожного завдання подано три варіанти, один з яких є правильним;
- уважно прочитайте весь текст;
- перегляньте речення, які слід доповнити одним із варіантів;
- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;
- знайдіть частину тексту, яка відповідає певному реченню, та позначте в ній ключові слова;
- зверніть увагу на імена, прізвища, назви, дати у тексті та питаннях до тексту;
- знайдіть відповідності між інформацією в тексті та твердженнями з подібними формулюваннями або синонімами, вибравши один варіант;

- перевірте, що вибраний варіант є правильним, зважаючи на контекст.

Завдання 1. Прочитайте текст і дайте відповіді на питання. Read the text and answer the questions below. What is he (she) talking about?

Monica:

I was so relieved when the divorce came through last month. It's an awful experience to go through, believe me! Not just for me but the children as well. I'd been married to Tom for seven years and it was great at first. He was all lovey-dovey and couldn't do enough for me. But then he changed – we'd just had our second child and he lost his job at the factory. He became depressed and bad-tempered. It wasn't too bad at first, but after a few months he started shouting a lot at the kids and losing his temper with me. He said I was lazy and just sat about doing nothing all day. The constant bickering really got me down. Then he started going down the pub a lot and he used to come home late at night drunk. I remember one night, he came home drunk -I mean really drunk – and accused me of having a boy-friend. I told him not to be so stupid. Suddenly he slapped me across the face and pushed me to the floor. He started to kick me; it was awful; I thought he was going to kill me. It seemed to go on for ages but I suppose it was only a couple of minutes. Anyway, I ended up with a couple of broken ribs and bruises. I had to go to the hospital. I told them I'd fallen downstairs. I don't know if they believed me, but it doesn't really matter if they didn't. But things never got any better, and Tom used to beat me as often as three times a week. It became unbearable. And I was really frightened; not so much for myself, but for the kids. In the end I went for counselling; I couldn't cope any more. The counsellor suggested I talk to Tom about what was happening. I did, or at least I tried to, but it didn't work. Our talks just ended up as arguments. After trying for a couple of weeks

I knew there was no other solution, so I went to see a lawyer about a divorce. That all seems so long ago now.

I miss Tom sometimes; not the Tom who used to beat me up but the Tom I married. When I think back to our seven years together I can't help but feel a little bit sad. I feel sorry for Tom most of all. After all, I've got the two children and I've got a future to look forward to – I'm thinking of going back to Art college to finish my diploma. But poor old Tom, what's he got? Nothing but a lot of memories.

Завдання 2. Оберіть правильну відповідь.

Answer the questions 1–5 by choosing a, b, or c.

1. How did Monica NOT feel after the divorce?
  - a. sad
  - b. relieved
  - c. afraid
  - d. hopeful

2. Why do you think Tom slapped Monica across the face?
  - a. She told him not to be stupid.
  - b. She had a boy-friend.
  - c. He'd been down the pub.
  - d. He started to kick her.

3. Which of the following statements is NOT TRUE?
After the first time Tom beat Monica,
  - a. Monica had to go to the hospital.
  - b. Monica was seriously injured.
  - c. The situation at home did not improve.
  - d. Tom did not beat Monica again.

4. Which of the following statements is TRUE?
  - a. Monica saw the counselor before she saw the lawyer.
  - b. Monica saw a counselor about a divorce.

- c. Monica spoke to the lawyer immediately after seeing the counselor.
  - d. Tom tried to discuss the situation with Monica.
- 5. Why does Monica feel sorry for Tom?
  - a. He's lost his children.
  - b. She feels he has nothing to look forward to.
  - c. He has nothing left but memories.
  - d. All the above reasons.

III. ЯК ВИВЧАТИ ГРАМАТИКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Граматику англійської мови дійсно відрізняється від української, але має логічну структуру. Ось перевірені методи, які допоможуть вам опанувати її:

1. Поетапне вивчення

- Почніть з **основних часів** (Present Simple, Past Simple)
- Потім переходьте до **складних конструкцій** (умовні речення, пасивний стан)
- Використовуйте **юридичні приклади** для кращого засвоєння:

“The contract was signed yesterday” (Past Simple)

“If the law changes, we will amend the agreement” (умовне речення)

2. Розуміння замість зубріння

- Аналізуйте **структуру речень** у законах та договорах
- Малюйте **схеми** граматичних конструкцій
- Порівнюйте з українськими аналогами

3. Практичне застосування

- Складайте **юридичні документи** (листи, меморандуми)
- Аналізуйте **судові рішення** англійською
- Ведіть **щоденник** з використанням нових конструкцій

Цікавим досвідом буде створення «граматичних кейсів» – написання коротеньких історій з юридичними ситуаціями з використанням певних правил.

Наприклад:

“A client came to our office yesterday. He wants to sue his employer. If we take this case, we will need to prepare all documents carefully.”

(Тут відпрацьовується Past Simple, Present Simple і First Conditional)

4. Корисні поради

1. Використовуйте **спеціалізовані ресурси**:
  - “Grammar for Lawyers” (Elizabeth Fajans)
  - Сайт “Lawless English”
2. Створюйте **«шаблони речень»** для різних юридичних ситуацій
3. Знайдіть **партнера для спілкування** (можна в юридичних клубах англійської)

Пам’ятайте:

- Вивчайте **по 1 конструкції** на тиждень
- Використовуйте їх **в реальних ситуаціях**
- Не бійтеся помилок – вони частина навчання

Регулярна практика + професійний контекст = швидкий результат!

**Рекомендації з вивчення граматичного матеріалу
згідно з програмою I семестру
(правила та приклади виконання завдань)**

Артикль

Артикль – це службове слово, що може вживатися перед іменником. В англійській мові є два артиклі: **означений (the)** і **неозначений (a)**.

Означений артикль вживається перед іменником, що позначає конкретний предмет. У цьому випадку в українському

реченні перед іменником можна поставити слово *це, цей, ця, ці*, наприклад: Подивись на (цю) дошку. – Look at the blackboard.

Неозначений артикль вживається, коли мовець просто називає клас, до якого належить предмет, позначений іменником, наприклад: There is a book on the table. – На столі книга (а не зошит, ручка, т. і.). Неозначений артикль вживається тільки зі злічуваними іменниками в однині. В інших випадках, якщо іменник позначає неконкретний предмет (поняття), артикль взагалі не вживається.

Відсутність артикля:

1. Перед абстрактними іменниками, перед назвами речовин.	Our country is rich in coal. Snow is white. Such is life.
2. Перед іменником, перед яким або за яким стоїть кількісний числівник.	Where is room 102? We have bought two dictionaries. Де знаходиться кімната 102?
3. Перед назвами континентів, країн, графств, штатів, міст, вулиць.	I have never been to Africa. Welcome to Texas!
4. Перед злічуваними іменниками у множині, якщо вони позначають усіх представників даного класу, осіб або предметів, і коли в однині потрібно використати невизначений артикль.	This plant is engaged in the production of printers.
5. У газетних заголовках, об'явах, телеграмах.	Arrival of English Delegation.
6. Перед назвами наук.	I like literature and history.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення та зверніть увагу на використання артиклів. Перекладіть речення на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the use of articles. Translate the sentences into your native language.

1. Look **the** apples on that tree! They are very large.
2. I saw **a** beautiful flower.
3. I like **coffee** more than **tea**.

4. There is **a** vacant seat in the room.
5. Do you know **the** people who live next door?
6. Many children don't like to **go to school**.
7. Open **the** window, please!
8. All criminals must be sent **to prison** for their crimes.
9. When Max was ill, we all went to **the** hospital to visit her.
10. Look at **the** sky! There are stars there!

Завдання 2. Вставте артикль *a/an, the*, де необхідно.

Complete the sentences with articles where necessary.

1. Have ..... apple, please!
2. He has ..... son and ..... daughter.
3. After breakfast we went for a walk by ..... sea.
4. There is ..... theatre not far from ..... our house. ....
theatre is very beautiful.
5. Tom lives in ..... small village in ..... country.

Прикметник

Прикметники означають певні ознаки та властивості осіб і предметів. **Ступені порівняння якісних прикметників:** вищий і найвищий ступені порівняння односкладових і двоскладових прикметників з закінченням **-y, -ow, -er**, утворюються додаванням суфіксів **-er, -est**.

Основна форма	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
old brave happy narrow clever small	older braver happier narrower cleverer smaller	the oldest the bravest the happiest the narrowest the cleverest the smallest

Прикметники, які складаються з трьох і більше складів, та двоскладові (за виключенням тих, що закінчуються на **-y, -ow, -er**) утворюють ступені порівняння за допомогою слів **more** і **most**.

beautiful generous interesting	more beautiful more generous more interesting	the most beautiful the most generous the most interesting

Утворення ступенів порівняння прикметників не за загальним правилом (Irregular forms)

good bad little	better worse less	the best the worst the least
far	further	the furthest

Завдання 1. Уважно прочитайте речення та зверніть увагу на використання прикметників. Перекладіть речення на рідну мову.

Read the sentences and pay attention to the use of adjectives. Translate the sentences into your native language.

1. This room looks **brighter** than that one.
2. Tom is **the oldest** son in the family.
3. Praise makes good men **better** and bad men **worse**.
4. He is **more intelligent** than she.
5. We are **happier** than they are.
6. What is **the most important** in your job?
7. Jason is a **bad** singer
8. Football is **more popular** than hockey.
9. Andy was **the worst** singer in our band.
10. The Amazon is **longer** than the Bug.

Завдання 2. Знайдіть помилки у реченнях. Correct the mistakes.

1. The more popular name for boys in 2006 was Jack.
2. Tokyo is the most expensive than London.
3. A village is comfortable of all.
4. This building is the highest than that.
5. I am the old of all my friends.

Дієслово to be

Для початку розглянемо особливості побудови речень в англійській мові. Кожне повноцінне речення повинно обов'язково включати в себе два елементи: суб'єкт (те, що є підметом, тобто головним у реченні) і дію, яку виконує цей суб'єкт (дієслово відповідає на питання «що робити»).

Наприклад, у реченні *Я працюю в понеділок* суб'єкт – «я», дія – «працюю». У реченні *Вона все зрозуміла* суб'єкт – «вона», дія – «зрозуміла». Але далеко не завжди дія настільки очевидна. Бувають ситуації, коли в українській мові її просто немає. Наприклад, *Ця робота цікава*. Суб'єкт тут є: «робота». Дія ж відсутня. Отже, ми спостерігаємо явище, при якому в українській мові такі речення є, але як їх правильно перекласти англійською мовою і звідки взяти дію, поки незрозуміло. Зараз настала черга познайомитися з дієсловом **to be**.

	Теперішній час	Минулий час	Майбутній час
I	am	Was	will be
You	are	were	will be
He/She/ It	is	was	will be
We	are	were	will be
They	are	were	will be

To be означає «бути», «перебувати», і саме воно допоможе нам у ситуаціях, які описані вище. Тобто в англійській замість того, аби сказати просто «Ця робота цікава», ми скажемо «Ця робота **Є** цікава». «Він – хороший фахівець» перетвориться на «Він **Є** хороший спеціаліст». «Я на роботі» стане «Я **Є** на роботі». Таким чином, у всіх реченнях, де ми описуємо когось або щось і розповідаємо, де ми або хтось знаходиться, в якості дії виступатиме саме дієслово **to be**.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення та зверніть увагу на використання дієслова to be. Перекладіть речення на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the use of the verb to be. Translate the sentences into your native language.

1. He **is** my best friend.
2. I **will be** at a conference tomorrow.
3. I **was** busy at the weekend.
4. There **will be** a webinar next Friday.
5. Do you know **the** people who live next door?
6. Many children **are** at school in the morning.
7. I **am** always at work!
8. All criminals **are** in prison for their crimes.
9. When Max **was** ill, we all went to the hospital to visit him.
10. Look at the sky! There **are** stars there!

Завдання 2. Знайдіть помилки у реченнях.

Find and correct the mistakes.

1. There is a lot opportunities for promotion in our company.
2. This brand am world famous.
3. Successful management are a key to success.
4. There will be many people yesterday.
5. Jane and Jill was friends.

Вживання часів в англійській мові Present Simple

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I play	Do I play?	I do not play.
He / She / It plays	Does he / she / it play?	He / She / It does not play.
We play	Do we play?	We do not play.
You play.	Do you play?	You do not play.
They play.	Do they play?	They do not play.

Випадки, в яких необхідно вживати Present Simple:

1) коли ми говоримо про загальні істини (general truth) – те, що всім відомо: опис законів, явища природи, наукові результати та будь-які інші загальноприйняті факти, наприклад: Madrid is the capital of Spain. Most cars and factories cause air pollution.

2) коли йдеться про особисті звички (personal habits), наприклад: I like icecream. I rarely eat sushi.

3) коли виражаємо емоції, стани чи почуття (states or feelings), наприклад: Mike hates milk.

4) у випадках, коли описуємо побутові або постійні ситуації (permanent situations), наприклад: I am a teacher. His parents live in Scotland.

5) коли ми говоримо про регулярні заходи, а також про розклад (regular actions/timetable), наприклад: We have a briefing every morning. My plane leaves at 7 am.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення та зверніть увагу на форму дієслова. Перекладіть на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the form of the verb. Translate the sentences into your native language.

1. He **is** in charge of a number of staff.
2. Our law company **offers** the chance to work abroad.
3. Jill and Tony **work** in legal department.
4. There **are** great opportunities for receive legal aid.
5. He **does not have** a slightest idea of how to manage.
6. This **is** one of the largest suppliers of medical equipment in the country.
7. Mr. Casey never **attends** any meetings, he always sends his assistant.
8. A totally free price mechanisms **do not exist** in practice.
9. The department **deals** with the day-to-day running of the company's computer systems.
10. These two groups of lawyers **differ** in their view.

Завдання 2. Знайдіть помилки у реченнях. Correct the mistakes.

1. Jane and Jill studies law.
2. There is a lot of opportunities in our company.
3. These brands am advertised everywhere.
4. Successful management practice depend on the particular culture in which organizations are located.
5. Although most people worries about laws, few understand it.

Present Progressive

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I am playing. He / She / It is playing. We are playing. You are playing. They are playing.	Am I playing? Is he / she / it playing? Are we playing? Are you playing? Are they playing?	I am not playing. He / She / It is not playing. We are not playing. You are not playing. They are not playing.

Випадки, в яких необхідно вживати Present Progressive:

1) коли дія, яку ми описуємо, відбувається в процесі мовлення (actions happening at the moment of speaking): I am staying at the Ritz at present.

2) якщо ми говоримо про певні плани на найближче майбутнє (definite plans for the future), (коли вказується конкретна дата їх виконання): They are going to the movies tonight. We are going to India next month.

3) якщо дія почалась і ще не закінчилась, тобто коли вона охоплює певний період часу (to talk about ongoing situations and projects): She is studying at the institute. Are you still working with those designers?

4) коли в реченні відображається ситуація, яка змінюється (to describe temporary situations): Is your French getting better now? We're testing a new logo at the moment.

5) щоб описати тенденцію (to describe trends): The number of people shopping online is growing.

6) коли ми описуємо ситуації, що постійно повторюються, а також коли висловлюємо роздратування стосовно якоїсь повторюваної дії (repeated situations/irritating): She is constantly screaming at her daughter. Треба пам'ятати про дієслова, які не вживаються в часах групи Progressive:

- дієслова емоцій: to like, to love, to hate, to dislike, to fear, to envy, to mind;
- змішані дієслова: to appear, to feel, to have, to hear, to look, to see, to weigh;
- абстрактні дієслова: to be, to want, to cost, to seem, to need, to care, to contain;
- дієслова власності: to possess, to own, to belong.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення та зверніть увагу на форму дієслова. Перекладіть на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the form of the verb. Translate the sentences into your native language.

1. Ms. Collins and her assistant **are discussing** the details of the contract.
2. I **am working** overtime at present.
3. The solicitor **is arriving** on Wednesday.
4. Terry and I **are going** on a business trip to Vienna tomorrow.
5. The recruiting barrister **is talking** with the new client in room 207 now.
6. I don't think you can talk to Ms. Haney now. It's our lunch break and she **is having** lunch in the cafeteria.
7. It's useless to ask Jake anything now. He **is playing** a video game.
8. Listen! Judy **is screaming** at someone on the phone. What can she be so upset about?

9. What's this terrible noise? – The workers **are repairing** the road outside.

10. Who **is laughing** over there? I think Tony **is telling** a new joke.

Завдання 2. Знайдіть помилки у реченнях.

Correct the mistakes.

1. They are often mailing the letters on Friday.
2. He talk to the IT guy about his laptop at the moment.
3. Our department looks for new sale representatives at present.
4. – What's this smell? It comes from the microwave.
– Yes, I think something burns .
5. Don't go there. Someone are making a presentation.

Past Simple

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I played . He / She / It played . We played . You played . They played .	Did I play Did he / she / it play? Did we play? Did you play? Did they play?	I did not play. He / She / It did not play We did not play. You did not play. They did not play.

Випадки, коли необхідно вживати Past Simple:

1) для передачі дії, яка відбулася в минулому і не має ніякого відношення до теперішнього часу. Тобто, це може бути певний факт або ж одноразова закінчена дія, наприклад: He died in May, 1999. Jim went to Norway three month ago.

2) для передачі хронологічного порядку, тобто, якщо дії відбувалися в минулому одна за одною, наприклад: She came to the office, turned on the computer and checked her emails. Somebody knocked the door and Jack stopped talking.

3) для передавання дії в минулому, яка повторювалась, але на даний момент уже не здійснюється, наприклад: When I was younger, I always came to my grandmother every Sunday. Last week Meg spent a lot of time at computer.

Важливо пам'ятати, що в англійській мові є правильні (Regular verbs) та неправильні дієслова (Irregular verbs). Якщо дієслово неправильне, то його форму слід знайти у таблиці неправильних дієслів.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення й зверніть увагу на форму дієслова. Перекладіть на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the form of the verb. Translate the sentences into your native language.

1. Ms. Sanders **came** into the office, **checked** her emails and **went** straight to the briefing.

2. We **received** the order yesterday.

3. Our company **started** business overseas five years ago.

4. The secretary **sent out** all the letters around 3 p.m.

5. Mr. O'Brien **was not** in the office last week. He (be) on a business trip in Houston.

6. The HR representative **went** to the job recruitment fair on Thursday

7. Carol **got** his promotion last month, but Stan **did not**.

8. For two years Steve **was** in charge of the IT department, then the company **offered** him a chance to work abroad which he gladly **accepted**.

9. The job interview went quite well I think but for the last “killer” question which came at the end of it.

10. I sent the resume for an assistant book keeping position only last Wednesday and yesterday I got a call from their manager. That was fast!

Завдання 2. Доповніть речення, використовуючи Past Simple. Finish the sentences using Past Simple.

1. Usually I drive to work, but yesterday I...
2. We always have the presentations in the conference room, but yesterday...
3. Terry works at a purchasing department, but last year she...
4. It is normally the sales manager who meets with the supplier, but last Monday...
5. We usually have briefings at 8.30, but yesterday ...

Past Progressive

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I was playing . He / She / It was playing . We were playing . You were playing . They were playing .	Was I playing? Was he / she / playing? Were we playing? Were you playing? Were they playing?	I was not playing . He / She / It was not playing . We were not playing . You were not playing . They were not playing .

Випадки, в яких потрібно вживати Past Progressive:

1) коли потрібно описати тривалу дію, яка мала місце в минулому. Нам не обов'язково знати, скільки часу вона тривала, проте ми повинні бути впевнені, що вона відбувалася саме в даний момент, тому в реченні зазначається точний час, або присутня інша дія, виражена в Past Simple: When I came, Jack was talking on the phone.

2) якщо якась тривала дія в минулому переривається іншою дією (частіше короткою). Ця тривала дія вживається в часі the Past Progressive, а дія, яка її перервала – в the Past Simple, при цьому в реченні ці дії пов'язуються між собою за

допомогою as та when. Den was working at his presentation when his laptop crashed.

3) коли кілька дій у минулому відбуваються одночасно, при цьому використовується слово while: Jill was looking through the invoices while I was talking to a customer.

4) коли ми описуємо атмосферу, яка супроводжує основну дію, а також якщо ми передаємо своє негативне ставлення до характеру певної людини чи її поведінки: The boy was always playing tricks on his younger brother.

Завдання 1. Уважно прочитайте речення й зверніть увагу на форму дієслова. Перекладіть речення на рідну мову.

Read the sentences. Pay attention to the form of the verb. Translate the sentences into your native language.

1. Yesterday at 3 Jim **was driving** to the airport to meet the client.

2. When I came to the office, Lynn **was looking through** the contract.

3. I **was sitting** at a meeting when my phone suddenly rang.

4. While Claire was preparing the presentation, Ted **was showing** the customer around.

5. We **were looking** for the supplier's phone number all day yesterday.

6. At two p.m. Sarah **was trying** to make a deal with the solicitor.

7. While Stan **was looking** for the case, I **was keeping** the client on the line.

8. Jim **was preparing** the contract papers while Josh **was having** lunch in the canteen.

9. I **was not gossiping** with Amy when you came, we **were discussing** a serious problem.

10. Where **were you staying** during your visit to London?

Завдання 2. Поставте запитання до підкреслених слів.

Put the questions to the underlined words.

1. When my boss arrived, we were working at the presentation.
2. I was talking to a client all morning.
3. At 3 p.m. Mike was having lunch at the nearby bistro.
4. Kim was working at sales department last month.
5. I was taking the client to the airport when my car broke down.

IV. ЯК РОЗВИВАТИ РОЗМОВНІ НАВИЧКИ

Головне правило розмовної англійської: **говорити якнайбільше!** Ось як це робити ефективно:

1. Почніть з простого

- Називайте предмети навколо вас: *“This is a book. That’s my laptop.”*
- Описуйте свої дії: *“I’m drinking coffee. I’m going to class.”*
- Використовуйте **одну граматичну конструкцію** за раз (наприклад, тільки Present Simple).

2. Тренуйтеся щодня

- **Розказуйте** про свій день: *“Yesterday I studied law. Today I have a lecture. Tomorrow I’ll meet friends.”*
- Переказуйте **сюжети фільмів / книг** своїми словами.
- Опишіть одну ситуацію в **трьох часах**: *“I eat pizza (зараз) → I ate pizza (вчора) → I will eat pizza (завтра).”*

3. Працюйте з аудіо / відео

1. Оберіть **короткі записи** (TED Talks, подкасти, новини).
2. Виконуйте **3 кроки**:
  - Слухайте та виписуйте ключові слова.
  - Повторюйте фрази з **тим самим ритмом** (копіюйте інтонацію!).
  - Спробуйте говорити **разом із диктором** (як караоке).

4. Знайдіть можливості для спілкування

- Спілкуйтеся з одногрупниками англійською після пар.
- Знайдіть мовного партнера (можна через додатки).
- Говоріть самі з собою (так теж можна тренуватися!).

Лайфхак:

Спробуйте **проголошувати всі думки англійською** (навіть у магазині: *“I need to buy milk. This bread looks fresh.”*). Спочатку це дивно, але дуже допомагає!

Важливо!

- Не бійтеся **помилятися** – це частина процесу.
- Використовуйте **прості фрази** – спочатку головне зрозуміти основи.
- **10 хвилин щодня** говоріння дадуть кращий результат, ніж година раз на тиждень.

Спробуйте – і через місяць помітите, що говорите набагато впевненіше!

P.S. Для юридичної практики:

- Уявіть, що **обговорюєте справу** з клієнтом.
- Складіть **діалог про закони** (наприклад: *“What does this article mean?”*).

Приклади завдань для розвитку навичок говоріння

1. Завдання на заповнення пропусків у тексті.

Виконуючи таке завдання дотримуйтесь алгоритму:

- уважно прочитайте весь діалог;
- зверніть увагу, що необхідно доповнити речення в тексті словами з поданих варіантів;
- зробіть переклад незнайомих лексичних одиниць, користуючись словником;

- вибираючи правильний варіант, проаналізуйте структуру речення (підмет, присудок, другорядні члени речення);
- врахуйте правила узгодження частин мови та часових форм;
- виберіть один із варіантів;
- переконайтесь, чи вибраний варіант правильний, зважаючи на контекст.

Завдання 1. Доповніть діалог фразами із таблиці.

Complete the conversation using the expressions in the box.

Pleased to meet you too	I'd like you to meet	in charge
Nice to meet you	Please call me	report to
responsible	so now	first of all
		Have you got

Liz: Well, ¹ _____ I think you should meet Mr. Carew. He's the boss. Carmel: Oh, all right.

Liz: Excuse me, John. ² _____ a minute?

John: Yes, of course, Liz.

Liz: ³ _____ Carmel Sammons. She's our new quality control assistant.

John: ⁴ _____, Carmel. That's a big job you've got there. Quality's very important to this company.

Carmel: ⁵ _____, Mr. Carew.

John: ⁶ _____ John. Well, Liz?

Liz: Yes, I'll take Carmel to meet the others ... OK, ⁷ _____ I think we should meet Margaret Preston and Peter Chang. Margaret's ⁸ _____ for sales and Peter's ⁹ _____ of production.

Carmel: Oh, I've already met Peter I ¹⁰ _____ him.

Liz: Yes, of course! Well, let's go to Margaret.

Завдання 2. Доповніть діалог фразами із таблиці. Зверніть увагу, що в таблиці є одна зайва фраза.

Complete the telephone conversation below using the expressions in the box.

There is one extra expression you do not need to use.

could I speak to   could you ask him to call me back?   is that
hold the line please   I'm afraid   I'm calling about   put you through
I didn't catch your name   would calling, please?   could you confirm
would you like to leave a message?

Kirsten: Good morning, Rex Electronics.

Gerd: Hello, this is Gerd Fischer from Eastern Dairies.

¹ _____ Alan Rossi please?

Kirsten: ² _____ Could you repeat it for me, please?

Gerd: Yes, it's Fischer. Gerd Fischer

Kirsten: Thank you. ³ _____ Mr. Fischer. I'll
⁴ _____ .

Sam: Hello, shipping.

Gerd: Hello. ⁵ _____ Sam?

Sam: Speaking. ⁶ _____

Gerd: It's Gerd Fischer here, Sam. ⁷ _____ the meeting
on Friday. I wondered if we could change the time.

Sam: Oh, good morning, Gerd. Er, ⁸ _____ Alan's not in
the office at the moment. ⁹ _____.

Gerd: No, I'd better speak to him about it. ¹⁰ _____

Sam: Yes, of course. I'll tell him as soon as he comes in. Gerd:
OK. Thanks, Sam.

Завдання 3. Складіть самостійно діалоги за прикладами, використовуючи вислови із завдань 1 та 2.

Make up the dialogues using the phrases from the tasks 1 and 2 above.

V. ЯК РОЗВИВАТИ ПИСЬМОВУ АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

Практичні поради

Хоча розмовні навички часто виходять на перший план, вміння чітко виражати думки на папері не менш важливе – особливо в юридичній сфері. Ось як розвинути цей навик:

1. Чому це важливо?

Письмова англійська знадобиться вам для:

- Складання **офіційних листів** (запити, скарги, договори).
- Написання **академічних робіт** (есе, реферати, анотації).
- Подання документів до **закордонних університетів або роботодавців**.

2. Прості способи тренування

- **Читайте більше**
  - о Юридичні блоги (*Law360, Legal Cheek*).
  - о Адаптовані книги (*“To Kill a Mockingbird”* – чудовий приклад юридичної лексики).
  - о Статті з *BBC News* або *The Guardian*
- **Переказуйте тексти**
  - о Після читання статті напишіть **короткий виклад (5–7 речень)**.
  - о Спробуйте **розширити думку**:
Початкове речення: “The court made a decision.”
→ *Розширене: “The court made a controversial decision regarding the copyright case, which sparked public debate.”*

- **Практикуйтеся щодня**
  - о **Щоденник:** Описуйте свій день 3-5 реченнями (“*Today in class we discussed contract law. I found the topic challenging but interesting...*”)
  - о **Ділові листи:** Уявіть, що пишете клієнту (“*Dear Mr. Smith, I am writing to inform you about the changes in the agreement...*”)

3. Як подолати страх чистого аркуша?

- Почніть з **коротких форм:**
  - о Коментарі під постами англійською
  - о Відповіді на форумах (наприклад, *Reddit*)
- Використовуйте **шаблони:**
  - о Для есе: *Introduction* → *Arguments* → *Conclusion*.
  - о Для листа: *Greeting* → *Purpose* → *Details* → *Closing*

4. Корисні ресурси

- *Grammarly* – перевіряє помилки
- *Ludwig.guru* – знаходить приклади речень з контекстом
- *British Council (Writing Skills)* – безкоштовні вправи

Важливо!

- Пишіть **щодня** – хоча б по 10 хвилин.
- Не переймайтеся досконалістю – **перший чорновик може бути неідеальним.**
- Зберігайте свої тексти – через місяць ви **побачите прогрес!**

P.S. Для юридичної практики: *пробуйте складати мемурандуми або аналізи справ англійською – це прокачає і професійну лексику, і письмові навички!*

Завдання. Оберіть одну з наступних тем і напишіть есе обсягом приблизно 200 слів.

Choose one of the following topics and write an essay of about 200 words.

1. People who marry at an early age are more likely to get divorced than people who wait till they are in their twenties.

2. Trial marriages (living together for a period of time before getting married) would leave to fewer divorces.

3. From the point of view of the children, is it better for a couple who are always arguing to get a divorce than to stay together as a family unit?

4. There is no place for a democratic approach to parental discipline; parents should be strictly authoritarian.

5. How would you react if your parents insisted on arranging your marriage partner?

6. Advantages and disadvantages of living in a nuclear family environment.

7. In my opinion, it is easier to be a man in today's world than a woman.

8. In a family in which both parents go out to work, the children are at a disadvantage.

9. Is it more advisable for the father, or the mother, to follow a career and go out to work?

10. There are certain jobs which are more suited to males than to females and vice versa.

11. Women really are the weaker sex.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Brieger N. Professional English Law. – Penguin English Guides, 2004. – 104 p.
2. Brown & Rice. Professional English in Use. Law. – Cambridge University Press, 2007. – 128 p.
3. Kenny, R. An Introduction to Criminal Law. – Butterworths, 2000. – 306 p.
4. Krois-Linder A. International Legal English. – Cambridge University Press, 2007. – 320 p.
5. Schubert F. Grilliot's Introduction to Law and the Legal System. – Houghton Mifflin Co., 1996. – 740 p.
6. Smith T. Market Leader. Business Law. – Longman. Pearson Education Limited, 2006. – 96 p.

Додаткова література

1. Collin P.H. Dictionary of Law. – Peter Collin Publishing, 2002. – 398 p.
2. Murphy R. Essential Grammar in Use. (Supplementary Exercises) / R. Murphy, H. Naylor. – CUP, 2001. – 160 p.
3. Murphy R. Essential Grammar in Use. A self-study reference and practice book for elementary students of English / Raymond Murphy. – Cambridge University Press, 2005. – 300 p.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Методичні рекомендації до самостійної роботи.....	5
Види самостійної роботи.....	7
I. Як ефективно розширювати словниковий запас англійської мови.....	9
II. Ефективна робота з текстами англійською мовою.....	13
III. Як вивчати граматику англійської мови.....	21
IV. Як розвивати розмовні навички.....	36
V. Як розвивати письмову англійську мову.....	40
Рекомендована література.....	43

Навчальне видання

БЄЛОУСОВА Світлана Миколаївна
КИСЕЛЬОВА Тетяна Володимирівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи студентів І курсу
Факультету морського права
з дисципліни «Іноземна мова»
(денна форма навчання)

Комп'ютерне верстання *Н. М. Ковальчук*
Коректор *О. Є. Вакула*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,62. Вид. № 20. Зам. № 1003-13.
Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54007
E-mail : publishing@nuos.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.